

Sarm əl-Şeyxdə Qəzza zolağında müharibəyə son qoyulması ilə bağlı saziş imzalanıb. Sənədi Donald Tramp və üç vasitəçi ölkə - Türkiyə, Misir və Qətər imzalayıb. ABŞ prezidenti Ukraynaya ciddi yanaşacağına söz verib. Tramp əvvəlcə qısamüddətli səfər üçün İsrailə gəlib. Knessetdəki çıxışı zamanı Yaxın Şərqdə yeni eranın başladığını elan edib. İndi Rusiya və Ukraynanı barışdırmaq və ideal olaraq İranın nüvə proqramını həll etmək vaxtıdır, deyib.

Bu arada Misirin Şarm əl-Şeyx şəhərində dünyanın ən güclü liderləri Qəzza zolağı ilə bağlı genişmiqyaslı konfransa toplaşılıb. Tramp bir daha təntənəli şəkildə elan edib ki, III Dünya Müharibəsi Yaxın Şərqdə başlanıb, amma buna imkan verilmədi, qarşısı alındı. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Sülh konfransı İsrailsiz və Rusiyasız baş tutub. Benyamin Netanyahu şəxsən Donald Tramp dəvət etsə də, baş nazir ölkəsindəki bayram tədbirlərini əsas götürərək iştirak etməyib. Halbuki, Netanyahu-nun konfransda iştirakına Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan əngəl olub. Rəcəb Tayyib Ərdoğanın təyyarəni geri qaytarmağa və sammiti boykot etməyə hazırlaşdığı barədə məlumatlar var idi. İmzalanması nəzərdə tutulan müqavilənin qaranlı Türkiyə olduğu üçün buna yol vermək olmazdı. Rusiyaya gəlincə, dəvət sadəcə olaraq göndərilməyib.

İlham Əliyevi isə ABŞ və Misir prezidentləri dəvət edib

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampın və Misir Ərəb Respublikasının Prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisinin dəvəti ilə Yaxın Şərq Sülh Sammitində iştirak etmək üçün Misirdə işgüzar səfərdə olub. Dövlətimizin başçısı oktyabrın 13-də Sammitin keçirildiyi Şarm əl-Şeyx şəhərindəki Beynəlxalq

Regionda lider, dünyada böyük aktor

Sülh sammitində dünyanın ən güclüləri sırasında Azərbaycan da var

xalq Konqres Mərkəzinə gəlib. Misir Ərəb Respublikasının Prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisi dövlətimizin başçısını qarşılayıb.

Konfransda Qəzza zolağında sülhlə bağlı sənədi dörd vasitəçi ölkə imzalayıb: ABŞ, Qətər, Misir və Türkiyə. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də daxil olmaqla ən azı 20 ölkə liderinin, o cümlədən Avropa və Yaxın Şərqin əsas dövlətlərinin iştirakı ilə baş verib. Bu, həm də Donald Trampın sədrlik etməsinin əleyhinə olmayan sülh şurası məsələsinə və getdikcə zəifləyən BMT-nin roluna aiddir. Qəzza zolağı ətrafındakı vəziyyətə qaydaraq, demək mümkündür ki, bu sənəd sadəcə, kağız parçası deyil və razılaşmaların iflasa uğraması ehtimalı yoxdur. Buna baxmayaraq, baş verən hər şey əyani şəkildə göstərir ki, müxtəlif regionların, mədəniyyətlərin və dinlərin nümayəndələri problemlərin müstəsna olaraq sivil yolla həllinə, zorakılıq olmadan sülhün qurulmasına razıdır.

lar. Bütün bunların təməli İbrahim razılaşmalarının genişlənməsi olmalıdır.

Hər şeyin bundan sonra ideal olacağını düşünmək olmaz, ancaq arxada oturub heç nə etməmək vəziyyəti daha da pisləşdirə bilər. Eyni zamanda, bir daha sübut olunur ki, həтта sülhü də güc yolu ilə təmin etmək mümkündür. Bu formuldan istifadənin nəticə əldə olunmasında effektiv olduğunu düşünən Almaniyə kansleri Fridrix Merz artıq Trampı Rusiya-Ukrayna münaqişəsinə də oxşar üsul tətbiq etməyə çağırıb. ABŞ prezidenti bununla yaxından məşğul olacağına söz verib.

Tramp-Əliyev görüşü və...

Tədbir başlamazdan əvvəl Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Tramp dövlətimizin başçısını salamlayıb və prezidentlər birgə foto çəkdiriblər.

dentlər birgə foto çəkdiriblər.

Sammitdə Prezident Donald Tramp Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin Vaşinqton görüşünə toxunaraq deyib: "Budur, mən bu yaxınlarda bu şəxs üçün müharibəni bitirdim. Azərbaycan, işimi bəyəndinizmi? Bəs Sizin həmkarınız haradadır? Budur, buradadır. Siz ikiniz artıq yola gedirsiniz, elə deyilmi? Onlar 32 il müharibə etdilər, biz isə bir saata bu məsələni həll etdik, elədimi? İndi onlar yola gedirlər, bu yaxşıdır, düşünürəm ki, bu elədir.

İmzalanma mərasimindən sonra bəyanatla çıxış edərkən ABŞ Prezidenti Donald Tramp Ağ Evdə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyinin irəli aparılması istiqamətində əldə olunmuş nailiyyətlərə toxunaraq bildirdi: "Burada Ermənistan və Azərbaycan var. Biz bu müharibəni bitirdik. Mənim onlarla görüşüm Oval ofisdə baş tutdu. Onlar 31 il vuruşdular, ağılasıq bir rəqəmdir. Oval ofisdə bir-birinə əks tərəfdə ey-

ləşmişdilər. Bir saatdan sonra işimiz bitəndə hər ikisi bir-birini qucaqlayırdı. İndi də onlar dostdurlar və çox gözəl anlaşılırlar. Ona görə də hər ikinizə təşəkkür etmək istəyirəm. Bu, həqiqətən inanılmazdır. Çox sağ olun".

Dünyada artan nüfuz və nəticə

Prezident İlham Əliyevin Misirdə keçirilən sülh sammitinə dəvət olunması onun həm regional, həm də global miqyasda artan siyasi nüfuzunun göstəricisidir. Bu cür beynəlxalq tədbirlər, xüsusilə də sülh və təhlükəsizlik kimi həssas mövzularda keçirilən sammitlər, adətən yalnız müstəqil və balanslı xarici siyasət yürüdən, həmçinin etibarlı tərəfdaş kimi tanınan dövlət və liderləri bir araya gətirir.

Ardı Səh. 4

Əvvəli Səh. 3

Azərbaycanın son illərdə Cənubi Qafqaz regionunda yaratdığı yeni reallıqlar, xüsusilə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra regionda sülh və əməkdaşlıq gündəliyinin təşəbbüskarı kimi çıxış etməsi, ölkənin beynəlxalq aləmdə çəkisini artırır. Prezident İlham Əliyev bu proseslərin mərkəzində duran əsas fiqur kimi tanınır. Onun diplomatik çevikliyi, beynəlxalq platformalarda qaldırdığı global çağırışlara dair konkret və balanslı mövqeyi, Azərbaycanı global dialoqun fəal iştirakçısına çevirib.

Misirdəki sülh sammitinə dəvət həm də onu göstərir ki, Azərbaycan artıq yalnız enerji və təhlükəsizlik məsələlərində deyil, həm də geosiyasi sabitliyin qorunması və sülh təşəbbüslərinin irəli sürülməsi baxımından da

əhəmiyyətli aktor kimi qəbul olunur. Bu, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən çoxşaxəli və prinsipial xarici siyasətin nəticəsidir.

Eyni zamanda, belə bir dəvət Azərbaycanın İslam dünyasındakı nüfuzunu da əks etdirir. Misir kimi böyük bir ərəb və İslam ölkəsinin ev sahibliyi etdiyi tədbirdə iştirak, Azərbaycanın müsəlman ölkələri ilə həmrəyliyinin və inteqrasiya səylərinin bir göstəricisidir.

Nəticə etibarilə, Prezident İlham Əliyevin bu kimi yüksək səviyyəli beynəlxalq tədbirlə-

Regionda lider, dünyada böyük aktor

Sülh sammitində dünyanın ən güclüləri sırasında Azərbaycan da var

rə dəvət olunması, onun şəxsi liderlik keyfiyyətlərinin və Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artdığını bariz nümunəsidir. Bu, ölkənin gələcəkdə də beynəlxalq proseslərdə fəal rol oynayacağına dair gözləntiləri artırır.

Bir daha sammit barədə

Donald Tramp Misirdə keçirilən sammitdə "Yeniden qurmaq asan hissə ola bilər. Biz necə qurmağı dünyada hamıdan yaxşı bilirik" deyib. ABŞ prezidenti sammitdə iştirak edən digər dünya liderlərini də "köhnə ədavətləri və acı nifrətləri bir kənara qoymağa" çağırıb. O əlavə edib ki, "gələcəyimizi keçmiş nəsillərin müharibələri müəyyən etməyəcək".

Qeyd edək ki, İsrail və HƏMAS hərəkəti arasında atəşkəs oktyabrın 10-da günorta saatlarında qüvvəyə minib. Döyüşlər başa çatdıqdan sonra qrup sağ qalan 20 məhbusu İsrailə, İsrail isə öz növbəsində 1900 fələstinli məhbusu azad edib. Oktyabrın 13-də ABŞ, Misir, Qətər və Türkiyə sülh sazişi imzaladılar. Sammitdə İsrail və HƏMAS-ın nümayəndələri iştirak etməyiblər.

Çağırışlar

ABŞ, Misir, Qətər və Türkiyə ABŞ prezi-

denti Donald Trampın Qəzza zolağında münaqişənin həlli planının növbəti mərhələlərini həyata keçirmək üçün məsləhətləşmələrə çağırıb. Bu, Şarm əş-Şeyx sammitindən sonra Misir prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisinin dəftərxanasının bəyanatından sonra deyilir. Məsləhətləşmələr Qəzza zolağında idarəetmə və təhlükəsizlik məsələlərini, eləcə də yenidənqurma məsələlərini əhatə etməlidir, bəyanatda vurğulanır. Zirvə görüşündə sazişin müddələrinin həyata keçirilməsi üçün bütün zəruri vasitələrin təmin edilməsi üçün

beynəlxalq ictimaiyyətdə tərəflər arasında əməkdaşlığın vacibliyi vurğulanıb.

Bura girovların və əsirlərin mübadiləsinin başa çatdırılması, İsrail qoşunlarının çıxarılması və Qəzza zolağına humanitar yardımın çatdırılması daxildir. Əbdülfəttah əs-Sisi bə-

yan edib ki, yaxın günlərdə Qəzza zolağının yenidən qurulması ilə bağlı müzakirələr başlayacaq.

Misir prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisi Qəzza zolağında İsrail və Fələstinin HƏMAS hərəkəti arasında münaqişənin Yaxın Şərqdə sonuncu olacağına ümid etdiyini bildirib. O, Qəzza sazişinin imzalanmasını regionda "yeni sülh dövrünün qapılarını açan" tarixi dönüş nöqtəsi adlandırıb. Əbdülfəttah əs-Sisi Şarm əş-Şeyxdə keçirilən Qəzza sammitindən sonra deyib ki, Misir, eləcə də ərəb və İslam ölkələri ədalət və bərabərliyə əsaslanmalı olan sülh üçün strateji seçimlərini tədiqləyirlər. O əlavə edib ki, yaxın günlərdə Qəzza zolağının yenidən qurulması ilə bağlı müzakirələr başlayacaq.

Misir prezidentinin sözlərinə görə, Qəzza imzalanan atəşkəs sazişi iki dövlətin - İsrail və Fələstin dövlətlərinin mövcudluğuna şərait yaradır. "İki dövlətli həll Fələstin və İsrail xalqlarının istəklərini həyata keçirməyin yeganə yoludur", o qeyd edib.

V.VƏLİYEV